

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи педагогічної майстерності

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (інформатика)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Компетентності
- Результати навчання
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи педагогічної майстерності
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	доктор педагогічних наук, професор Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладача	0956827858
E-mail викладача	viktoriia.stynska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	180 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Четвер, 14.00 – 16.00
2. Анотація до курсу	
<p>Курс спрямований на формування у студента адекватного розуміння процесу педагогічної діяльності, навчання та виховання не як одностороннього, безпосереднього впливу викладача на особистість молодої людини, а як педагогічної взаємодії суб'єктів спільної діяльності. Тематика, зміст програми орієнтовані на оволодіння студентами відповідними знаннями, загальними уміннями та навичками організації педагогічної взаємодії з молодими людьми, навчально-виховного процесу у напрямі розвитку особистості.</p> <p>Основні теоретичні положення, ідеї курсу розглядаються через призму психологічних механізмів, закономірностей, законів природного розвитку людини, її пізнавальної діяльності, становлення особистісних рис, що є умовою творчого пошуку вчителем шляхів, методів, засобів організації педагогічної взаємодії з учнями, здійснення опосередкованого впливу на особистість у цьому процесі. Загальні положення спираються на знання студентами філософії як методологічної бази, психології як теоретичної основи і сприяють кращому подальшому оволодінню методикою психолого-педагогічної діяльності у закладах середньої освіти.</p> <p>Вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності» відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодою людиною, набуття відповідних умінь та навичок, передбачає огляд, аналіз, оцінку теоретичних положень викладачем у взаємодії зі студентами під час лекцій.</p> <p>Практично-семінарські заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проектів, творчих робіт, ситуаційних вправ, їхнього представлення та обговорення у групі, аналіз педагогічних ситуацій, фрагментів навчально-виховного процесу з позиції теоретичних ідей, концепцій, власних педагогічних поглядів, організацію мікроробот викладачів студентів.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: забезпечити загальнопедагогічну і професійну підготовку майбутнього вчителя, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду, основ педагогічної майстерності; підготовка активних, висококваліфікованих, професійно грамотних вчителів, здатних до критичного мислення та інноваційної діяльності.</p> <p>Цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> з'ясування змісту професійної діяльності вчителя, основ його педагогічної майстерності та педагогічної техніки; допомога студентові у набутті умінь теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів та їх творчу самореалізацію; опанування стилями і моделями педагогічного спілкування; планувати освітню роботу; 	

модельовати і проводити з використанням імітаційного моделювання, рольової та ділової гри, виховні заходи та уроки в ЗСО;
вчитися творчо настроюватися на майбутню педагогічну діяльність;
керувати своєю мімічною і пантомімічною виразністю, мовленням;
формуєвати педагогічну увагу, спостережливість, уяву; переконувати, навіювати, слухати дітей;
спонукання студентів до подальшої самоосвіти і самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків учителя; формування потреби постійно займатися самонавчанням і самовдосконаленням.

4. Компетентності

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчально-виховному процесі через застосування компетентнісного підходу на уроках у ЗСО та у процесі навчання за спеціальністю, що характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі, здійснення інновацій.

Загальні компетентності (ЗК):

1. Інструментальні компетентності:

ЗК.2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

2. Міжособистісні компетентності:

ЗК.3. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК.5. Професійні етичні зобов'язання.

ЗК.6. Здатність бути критичним і самокритичним.

3. Системні компетентності:

ЗК.7. Знання та розуміння предметної області і розуміння професійної діяльності.

ЗК.9. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК.11. Здатність до аналізу та синтезу.

ЗК.12. Здатність розробляти та управляти проектами.

Фахові (предметні) компетентності (ФК):

Предметні:

ФК.4. Здатність правильно використовувати набуті знання і навички на практиці та при роботі у науково-дослідних лабораторіях.

Фахові:

ФК.6. Здатність використовувати теоретичні і практичні знання в галузі різних методів опрацювання результатів досліджень, теоретичні і прикладні моделі наукових проблем і задач.

ФК.7. Здатність користуватися вивченими принципами методики для пояснення конкретних фізичних явищ; складати навчальні та календарно-тематичні плани.

Інноваційні:

ФК.8. Здатність вільно володіти педагогічними знаннями, необхідними для розв'язання науково-інноваційних задач і використовувати результати наукових досліджень та педагогічних досягнень в інноваційній та інноваційно-педагогічній діяльності.

ФК.9. Здатність визначати інновації в своїй науковій діяльності і здатність розробляти інноваційно-педагогічні проекти.

5. Результати навчання

ПРН.7. Знає та розуміє зміст і особливості різних видів позакласної та позашкільної роботи з математики, володіє сучасними методами й технологіями їх організації та проведення.

ПРН.12. Знає і розуміє психолого-педагогічні механізми комунікації, змісту та особливостей застосування сучасних інформаційно-освітніх технологій у професійній діяльності.

ПРН.13. Знає і розуміє основи психолого-педагогічних теорій навчання, інноваційних технологій навчання, актуальних проблем розвитку педагогіки та методики навчання

математики.

ПРН.14. Знає загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів, психологію та основні закономірності сімейних відносин.

ПРН.15. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5, 6	014 Середня освіта (інформатика)	III	Вибіркова

Тематика курсу

Тема, план	Лекція	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1-2. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОСНОВНІ РИСИ ТА ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ. Поняття про педагогічну діяльність, її структура й особливості. Учитель як організатор педагогічного процесу у ЗСО. Основні риси та функції сучасного вчителя. Структура педагогічної діяльності учителя. Закон України «Про освіту» про права й обов'язки учителя.	4	4	12
Тема 3-4. ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА. Професійно значущі якості педагога та їх характеристика. Самопізнання та самовдосконалення. Вимоги до сучасного педагога.	4	4	12
Тема 5-6. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ЗСО ТА ЇЇ СКЛАДОВІ. Сутність поняття «педагогічна майстерність» учителя. Структура і рівні педагогічної майстерності. Критерії педагогічної майстерності Шляхи формування педагогічної майстерності.	4	4	12
Тема 7-8. ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ	4	4	12

<p>МАЙСТЕРНОСТІ УЧИТЕЛЯ. Сутність поняття «педагогічна техніка». Основні компоненти педагогічної техніки. Специфіка зовнішньої техніки та зовнішньої естетичної виразності педагога. Поняття про внутрішню техніку вчителя. Прийоми саморегуляції.</p>			
<p>Тема 9-10. ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ВЧИТЕЛЯ ЗСО Функції педагогічного спілкування. Структурні компоненти педагогічного спілкування та їх характеристика. Стилi педагогічного спілкування. Педагогічний такт як узагальнений вияв стилю спілкування вчителя з учнями. Техніка мовлення учителя ЗСО. Умови ефективності та шляхи вдосконалення професійного мовлення вчителя. Загальні морально-етичні основи професійно-ділового спілкування.</p>	4	4	12
<p>Тема 11. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ВЧИТЕЛЯ ЗСО Професійна етика вчителя як педагогічна дефініція. Загальні принципи професійної етики, їх характеристика. Акмеологічна культура особистості вчителя. Творчість та проблема «конкурентоспроможності» в педагогічній діяльності. Емоційна рівновага як необхідна якість професійної етики педагога.</p>	2	2	12
<p>Тема 12. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ Характеристика педагогічного такту. Сутність і форми педагогічного такту. Рівні педагогічного такту.</p>	2	2	12
<p>Тема 13. ПРОФЕСІЙНА УВАГА ТА СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ ПЕДАГОГА. Фізіологічні основи уваги, її види й особливості. Основні властивості уваги та вимоги до їх використання у контексті виконання професійних функцій. Прийоми керування увагою.</p>	2	2	12
<p>Тема 14. ПРОФІЛАКТИКА ТА ВИРІШЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КОНФЛІКТІВ.</p>	2	2	12

Конфліктна ситуація, її характеристика. Причини конфліктних ситуацій. Профілактика конфліктних ситуацій. Форми виявлення конфлікту, стилі поведінки в конфліктній ситуації.			
Тема 15. ЗМІСТ ОСНОВНИХ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛЯ ЗСО. Генеza компетентнісного підходу у вищій освіті. Аналіз базових понять компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід як нова парадигма підготовки науково-педагогічного працівника. Нормативно-правова база запровадження компетентнісного підходу у вищій освіті. Переваги та проблеми впровадження компетентнісного підходу в освітню діяльність ЗВО. Сутність і зміст компетентностей науково-педагогічного працівника.	2	2	12
7. Система оцінювання курсу			
Лекція			0
Семінарські заняття			30
Самостійна робота			10
Індивідуальне чи творче заняття			10
Залік			50
Максимальна кількість балів			100
8. Ресурсне забезпечення			
<i>Основна</i>			
1. Алексеєнко А.П., Карпенко К.І., Гончаренко Л.О., Дейнека В.В.. Професійна етика вищої освіти для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи»: навчальний посібник з курсу. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.			
2. Бедевельська В.М. Педагогічна майстерність як вищий рівень професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. <i>Молодий вчений</i> . 2016. №3. С.350-353.			
3. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: <i>навч. посіб.</i> Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.			
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: <i>навч. посіб.</i> Київ: Академвидав, 2004. 334 с.			
5. Довга Т. Імідж сучасного вчителя: <i>навчально-методичний посібник</i> . 2-ге вид., перероб. і доп. Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Систем», 2015. 146 с.			
6. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. URL: gymnasium45.edu.kh.ua › Files › downloads.			
7. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: наказ МОН			

Україні від 16.06.2015 р. URL: pnu.edu.ua > files > knpvdm16062015

8. Концепція розвитку громадянської освіти. URL: <https://mon.gov.ua> > app > media > gromadske-obgovorennya > 2018/01/18

9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf

10. Ораторське мистецтво. Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання третє, стереотипне / Н.П.Осипова, Д.Воднік, Г.П.Клімова [та ін.] ; за ред. Н.П.Осипової. Харків : Одиссей, 2007. 144с.

11. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.]; за ред. І.А.Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.

12. Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. Київ: Педагогічна думка, 2001. С. 300.

13. Професійна освіта : словник : навч. посіб. / Уклад. С. У. Гончаренко та ін.; За ред. Н. Г. Ничкало. Київ: Вища освіта, 2000. 380 с.

14. Лавріненко О.А. Педагогічна майстерність як домінуючий складник педагогічної дії. Теорія і практика управління соціальними системами. 2013. №3. С. 102-106.

15. Моїсєєв С.О. Сучасні тенденції в семантичному просторі конструкту «педагогічна майстерність». Педагогічний альманах. 2017. Вип.35. С.165-172.

Додаткова

1. Мирошник О., Тарасевич Н. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя. Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки. 2012. Вип.9. С. 136-140.

2. Стельмах Н.В. Педагогічна майстерність як фактор розвитку особистості дитини. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. 2015. №3. С. 278-283.

3. Стражнікова І.В. Підготовка фахівців для закладів освіти: практико-орієнтований підхід. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 3 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків: «Стиль-Издат», 2021. Т.2. 320 с. С. 194-198.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Стинська Вікторія Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	e-mail: viktoria.stynska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у
--------------------------	---

	<p>ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Діяти відповідно до Положення мпро організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів</p>

	неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf
--	---

Викладач:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА